

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie

Školský management

**BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ NA ÚSEKU
ŠKOLSTVÍ SE ZAMĚŘENÍM NA ŠKOLY MATEŘSKÉ**

SAFETY AND PROTECTION OF HEALTH IN THE EDUCATIONAL
SYSTEM WITH FOCUS ON NURSERY SCHOOL

Bakalářská diplomová práce

Jitřenka Zvelebilová

Vedoucí práce: JUDr. Dalimila Gadasová. Dr.

Olomouc 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne

vlastnoruční podpis:

Poděkování

Děkuji JUDr Dalimile Gadasové Dr. za odborné vedení bakalářské práce, cenné rady a připomínky.

Obsah

ÚVOD.....	7
KAPITOLA I.....	9
Vymezení obecného právního rámce na úseku BOZ při práci, právní předpisy a interní normativní akty ve školství a organizace veřejné správy na tomto úseku.....	9
1. Obecné právní předpisy na úseku BOZ při práci	9
2. Právní předpisy upravující BOZ v MŠ.....	12
3. Interní normativní akty na úseku bezpečnosti a ochrany zdraví ve školství	13
4. Dohled nad dodržováním zákonných požadavků a kontrola na úseku BOZ.....	15
KAPITOLA II.....	17
Vymezení základních pojmů a institutů na úseku BOZ v MŠ	17
1. Vymezení základní terminologie, která se vztahuje k problematice BOZ v MŠ	17
2. Práva a povinnosti subjektů v rámci MŠ na úseku BOZ.....	19
KAPITOLA III.....	24
Aplikace teoretických východisek BOZ v MŠ a průzkumné dotazníkové šetření .	24
KAPITOLA IV.	37
Návrh metodiky pro tvorbu interních normativních aktů k zajištění BOZ v MŠ	37
ZÁVĚR.....	41
Seznam zdrojů	43

Anotace

Seznam tabulek

Seznam příloh

Příloha č. 1 Dotazník pro ředitele mateřských škol

ÚVOD

Podnětem ke zpracování bakalářské práce s tématem „**Bezpečnost a ochrana zdraví na úseku školství se zaměřením na školy mateřské**“, jejímž cílem je **vytvoření návrhu metodiky pro tvorbu interních normativních aktů k zajištění BOZ v MŠ ve vztahu k adresátům v rámci školy** (zaměstnancům školy, dětem, zákonným zástupcům a dalším), byla moje osobní zkušenost začínající ředitelky mateřské školy. Potýkala jsem se s problémem, které vnitřní předpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví a požární ochrany (dále BOZ) zpracovat, kterými právními předpisy se řídit a jaký by měl být postup při jejich tvorbě. Svoji bakalářskou práci bych chtěla nejen začínajícím ředitelům mateřských škol předložit ucelený návrh metodiky pro tvorbu těchto vnitřních předpisů. Vzhledem ke stanovenému rozsahu se v bakalářské práci nebudu zabývat oblastí požární ochrany.

Právní předpisy, které v textu uvádím, je nutno vnímat z pohledu platného znění a obdobně je nutno pohlížet i na poznámkový aparát pod čarou. Z důvodu přesné informovanosti adresátů a jejich dobré orientaci v textu jsou vybrané citace zákonných úprav uvedeny **kurzívou**. Také je třeba si uvědomit, že bakalářská práce byla **zpracována na základě právních předpisů účinných k 31. prosinci 2013** a nereflexuje tedy změny, zejména občanského zákoníku, účinné od 1. ledna 2014¹.

Problematika BOZ se promítá do všech oblastí lidského života. Jak v běžných každodenních (i volnočasových) aktivitách, tak – a to především – v souvislosti s výkony nejrůznějších pracovních činností (od administrativních prací, přes práce úklidové, nakládání s nebezpečnými chemickými látkami, až po pracovní činnosti v těžkých průmyslových odvětvích). Nejinak je to i v oblasti školství, kam patří také mateřské školy (dále MŠ).

Komplexní pojetí BOZ je v českém právním řádu upraveno množstvím legislativních ustanovení (zákony, nařízeními vlády, vyhláškami či prováděcími předpisy), včetně dalších ustanovení – např. vnitřních předpisů, technických norem apod. Z obecného hlediska jsou prvotními právními předpisy pokrývajícími tuto problematiku, zákoník práce a zákon o zajištění dalších podmínek BOZ při práci. Tyto právní předpisy, představují základní soubor požadavků (práv a povinností), které jsou kladeny jak na zaměstnavatele, tak na samotné zaměstnance. V aplikované podobě – vzhledem ke konkrétnímu pracovnímu prostředí - je oblast zajišťování BOZ

¹ Zákon č.89/2012 Sb., občanský zákoník.

ve školství upravena zvláštními právními předpisy. Především školským zákonem či Metodickým pokynem k zajištění BOZ dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále MŠMT)^{2,3}.

Kapitoly I. a II. bakalářské práce jsou zpracovány formou literární rešerše. Zabývají se obecnou právní úpravou a také legislativními požadavky v oblasti BOZ ve školství se zaměřením na školy mateřské. S ohledem na stanovený rozsah bakalářské práce se jedná pouze o vymezení některých institutů z této oblasti, další je nutno hledat v odborné literatuře. Kapitola III. je zaměřena na průzkum v podobě dotazníkového šetření, jehož cílem je identifikace postupů při zajišťování BOZ v MŠ se zaměřením na tvorbu interních normativních aktů. Kapitola IV. obsahuje na základě studia právních předpisů a vyhodnocení průzkumného dotazníkového šetření návrh metodiky pro tvorbu interních normativních aktů k zajištění BOZ v MŠ k výše uvedeným adresátům MŠ.

² Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon.

³ Metodický pokyn k zajištění BOZ dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT [online], 2005.

KAPITOLA I.

Vymezení obecného právního rámce na úseku BOZ při práci, právní předpisy a interní normativní akty ve školství a organizace veřejné správy na tomto úseku

V této kapitole se budu zabývat v první části deklaratorním vymezením právního rámce oblasti BOZ z obecného hlediska, v druhé a třetí části vymezením právních předpisů a interních normativních aktů na úseku BOZ ve školství, především na úseku MŠ. Čtvrtá část kapitoly je zaměřena na dohled státní správy a kontrolní činnost.

„Právní a ostatní předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou předpisy na ochranu života a zdraví, předpisy hygienické a protiepidemické, technické předpisy, technické dokumenty a technické normy, stavební předpisy, předpisy o požární ochraně a předpisy o zacházení s hořlavinami, výbušninami, zbraněmi, radioaktivními látkami, chemickými látkami a chemickými přípravky a jinými látkami škodlivými zdraví, pokud upravují otázky týkající se ochrany života a zdraví.“⁴

Legislativní rámec BOZ zdraví při práci je tvořen množstvím právních předpisů platných v českém, evropském a mezinárodním řádu. V souvislosti s vymezením právního rámce na úseku BOZ při práci je nutné podotknout, že legislativní předpisy z této oblasti se průřezově dotýkají celé řady lidských činností (např. odvětví jako stavebnictví, administrativa, zdravotnictví, školství a další). Právní ustanovení se vzájemně prolínají a dále pak blíže specifikují. Nejen z tohoto důvodu je právní vymezení problematiky BOZ při práci z obecného hlediska velmi náročné, a proto následující výběr právních předpisů je pouze **demonstrativní**. Za nejdůležitější považuji níže uvedené právní předpisy, pojmy a instituty.

1. Obecné právní předpisy na úseku BOZ při práci

BOZ při práci je v **českém právním řádu** upravena zákony, nařízeními vlády, vyhláškami, vnitřními předpisy, pokyny k zajištění bezpečnosti při práci a normativními dokumenty. K základním právním předpisům z oblasti BOZ při práci v podmínkách České republiky (dále v textu ČR) patří zejména:

- zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky BOZ při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění BOZ při činnosti nebo poskytování

⁴ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 349, odst. 1.

služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek BOZ při práci)

- zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)
- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů

Pro bližší informovanost nejen začínajících ředitelů MŠ o těchto právních předpisech uvádím stručné vymezení právních rámců jednotlivých jmenovaných předpisů.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce je stěžejním dokumentem v souvislosti s výkonem povolání. Oblast BOZ při práci stanovuje část pátá, která upravuje předcházení ohrožení života a zdraví při práci, povinnosti zaměstnavatelů, práva a povinnosti zaměstnanců a společná ustanovení v podobě účasti zaměstnanců na řešení otázek BOZ při práci⁵. Problematiky zajišťování BOZ při práci se však týkají také další ustanovení zákoníku práce – např. vznik, změny a skončení pracovního poměru, problematika pracovněprávních vztahů, pracovní doba, doba odpočinku, způsoby odměňování, náhrady pracovních výdajů, překážky v práci, dovolená, péče o zaměstnance či náhrady škod.⁶

Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky BOZ při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění BOZ při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek BOZ při práci), „...upravuje v návaznosti na zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy podle § 3 zákoníku práce.“⁷ - např. stanovuje požadavky na pracoviště a pracovní prostředí, organizaci práce a pracovní postupy a bezpečnostní značky, dále vymezuje požadavky na odbornou způsobilost a zvláštní odbornou způsobilost apod.⁸

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) je legislativním ustanovením týkající se oblasti zdravotnictví. V souvislosti s BOZ se z obecného hlediska zabývá úpravou zdravotních služeb a podmínek jejich poskytování a s tím spojený výkon státní správy.

⁵ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 101 - § 108.

⁶ Tamtéž.

⁷ Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, § 1.

⁸ Tamtéž.

Dále stanoví druhy a formy zdravotní péče, práva a povinnosti poskytovatelů zdravotních služeb, či další činnosti související s poskytováním zdravotních služeb⁹.

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů je dalším obecným předpisem v oblasti BOZ. V porovnání s výše zmiňovaným zákonem o zdravotních službách, který je spíše všeobecného charakteru, specifikuje zákon o ochraně veřejného zdraví také oblasti pracovních podmínek a ochrany zdraví při práci. Upravuje především:

- „...*práva a povinnosti fyzických a právnických osob v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví,*
- *soustavu orgánů ochrany veřejného zdraví, jejich působnost a pravomoc...*“¹⁰

K výše uvedeným zákonům se vztahuje celá řada dalších **prováděcích předpisů** upravujících oblast BOZ při práci – např.: nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazu, hlášení a zaslání záznamu o úrazu, nařízení vlády č. 101/2005 Sb., kde jsou stanoveny podrobnější požadavky na pracoviště a pracovní prostředí nebo nařízení vlády č. 11/2002 Sb., kterým se stanoví například vzhled a umístění bezpečnostních značek a mnoho dalších.

Od roku 2004, kdy ČR vstoupila do Evropské unie, v oblasti BOZ při práci postupně docházelo k harmonizaci českého právního řádu s evropskými a mezinárodními předpisy. **Evropská právní úprava** BOZ při práci je vnímána jako součást pracovních podmínek v podobě směrnic – např.:

- směrnice 91/393/EHS, o zavádění opatření pro zlepšení BOZ zaměstnanců při práci,
- směrnice 89/656/EHS, o minimálních požadavcích na BOZ pro používání osobních ochranných prostředků zaměstnanci při práci,
- směrnice 91/383/EHS, kterou se doplňují opatření na zlepšení BOZ při práci zaměstnanců v pracovním poměru^{11,12}.

Mezinárodní právní úprava oblasti BOZ při práci je zakotvena ve dvou ratifikovaných úmluvách Mezinárodní organizace práce (International Labour Organization - ILO):

⁹ Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, § 1.

¹⁰ Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, § 1.

¹¹ JANÁKOVÁ, Anna, *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*, Praha: Anag, 2011, s. 3.

¹² ŠMÍDOVÁ Miroslava, *Soubor právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení*, Praha: Volters Kluwer, 2012, s. 236.

- Úmluva o bezpečnosti a zdraví pracovníků a o pracovním prostředí¹³
- Úmluva o závodních zdravotních službách^{14,15}.

2. Právní předpisy upravující BOZ v MŠ

V souladu s tématem bakalářské práce „**Bezpečnost a ochrana zdraví na úseku školství se zaměřením na školy mateřské**“ a jejím cílem: **vytvoření návrhu metodiky pro tvorbu interních normativních aktů k zajištění BOZ v MŠ ve vztahu k adresátům v rámci školy**, se následně věnuji stěžejním právním předpisům z této oblasti. Zejména k nim patří:

- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- vyhláška MŠMT č. 14/2004 Sb., o předškolním vzdělávání
- vyhláška MŠMT č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených MŠMT, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí

Legislativní rámce těchto právních předpisů vymezují dále v textu.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), „...*upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních, stanovuje podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova (dále jen „vzdělávání“)* uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství.“¹⁶

Zákon školám stanoví oblasti zajištění BOZ žáků a povinnost informování žáků o problematice BOZ. To znamená, že pedagogové v MŠ cíleně seznamují děti s problematikou BOZ v průběhu výchovně vzdělávacích činností, a to na základě školního vzdělávacího programu školy¹⁷.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů „...*upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich*

¹³ Vyhláška ministra zahraničních věcí o Úmluvě o bezpečnosti a zdraví pracovníků a pracovním prostředí (č. 155) č. 20/1989 Sb., 1989.

¹⁴ JANÁKOVÁ, Anna, *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*, Praha: Anag, 2011, s. 3.

¹⁵ ŠMÍDOVÁ, Miroslava, *Soubor právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení*, Praha: Volters Kluwer, 2012, s. 236.

¹⁶ Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 1.

¹⁷ Tamtéž, § 29, odst. 2.

pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Tento zákon se vztahuje na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení¹⁾ (dále jen „škola“) a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.“¹⁸

Právní předpis neobsahuje přímo ustanovení týkající se BOZ. Uvádím jej vzhledem k cíli bakalářské práce - vytvoření návrhu metodiky pro tvorbu interních normativních aktů k zajištění BOZ v MŠ ve vztahu k adresátům v rámci školy. Jeho ustanovení vymezují především pojmy „pedagogický pracovník a přímá a nepřímá pedagogická činnost“, které je nutno respektovat v souvislosti s tvorbou těchto vnitřních předpisů MŠ.

Vyhláška MŠMT č. 14/2004 Sb., o předškolním vzdělávání se zabývá oblastí BOZ dětí v MŠ v části „Péče o zdraví a bezpečnost dětí“¹⁹. Především hovoří o přenesení zodpovědnosti za BOZ dítěte na MŠ, potažmo na pedagogy, po celou dobu pobytu dítěte v MŠ. Vyhláška také stanoví pravidla pro zajištění bezpečnosti dětí v souvislosti s náročností realizovaných činností (ředitel určuje počet pedagogů potřebných k zajištění bezpečnosti dětí zúčastněných na konkrétní akci pořádané školou).

Vyhláška MŠMT č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení, mimo jiné rozpracovává zajištění BOZ žáků v souvislosti s povinnostmi ředitele a pedagogy školy nebo školského zařízení při vykonávání tzv. dohledu nad žáky.²⁰

BOZ v MŠ upravují další **prováděcí legislativní předpisy**, např. vyhláška MŠMT č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů.

3. Interní normativní akty na úseku bezpečnosti a ochrany zdraví ve školství

Interními normativními akty neboli **vnitřními předpisy** se z obecného hlediska rozumí neveřejné předpisy upravující práva a povinnosti zaměstnanců a dalších osob platných pro určitý subjekt. Z pohledu práva nejsou interní normativní akty legislativními akty. Vnitřní předpisy mají obvykle podobu směrnic, řádů, plánů a metodických pokynů. Obecně lze jmenovat např. pracovní řád, školní řád, provozní předpisy, provozní řády,

¹⁸ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, § 1, odst. 1 a odst. 2.

¹⁹ Vyhláška MŠMT č. 14/2004 Sb., o předškolním vzdělávání, § 5, odst. 1 – odst. 5.

²⁰ Vyhláška MŠMT č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřizovaných MŠMT, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí, § 6.

metodické pokyny a mnoho dalších. **Z vnitřních předpisů v oblasti školství**, které se zabývají BOZ v MŠ a které je nutno respektovat při tvorbě interních normativních aktů MŠ, lze uvést zejména:

- Metodický pokyn k zajištění BOZ dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT,
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.

Metodický pokyn k zajištění BOZ dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT „...stanoví postupy vedoucí k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ve školách a školských zařízeních (dále jen škola). Tento metodický pokyn je určen pro právnické osoby vykonávající činnost škol zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.“²¹

Metodický pokyn, jak vyplývá z jeho názvu, se oblastí BOZ ve školách a školských zařízeních zabývá celkově. Kromě úvodního ustanovení obsahuje celkem 15 článků, ve kterých jsou upraveny např. povinnosti žáků, osobní ochranné pracovní prostředky žáků a studentů. Na úsek MŠ se vztahují zejména ustanovení o první pomoci a ošetření úrazů, evidence úrazů dětí, kontrolní činnosti a další.²²

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání „...vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku. Tato pravidla se vztahují na pedagogické činnosti probíhající ve **vzdělávacích institucích zařazených do sítě škol a školských zařízení**. Jsou závazná pro předškolní vzdělávání v mateřských školách...“²³

Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání není BOZ v pravém slova smyslu nikterak upravena. Nicméně jeho specifikem je vytváření vhodného vzdělávacího prostředí, v němž se děti budou cítit bezpečně. V souvislosti s definovanými významnými klíčovými kompetencemi, kterými se rozumí „...**soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince**...“²⁴, jsou podstatné tzv. činnostní a občanské kompetence. Na základě získání těchto kompetencí by dítě, které ukončuje předškolní vzdělávání, mělo dokázat pečovat o zdraví a bezpečí své i ostatních a jednat zodpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné přírodní a společenské prostředí. Pedagogové MŠ je k tomu vedou prostřednictvím výchovně vzdělávacích činností.

²¹ Metodický pokyn k zajištění BOZ dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT [online], Čl. 1, odst. 1), odst. 2).

²² Tamtéž.

²³ *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*, Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2004, s. 6.

²⁴ *Tamtéž*, s. 11.

Také je podporují v činnostech vedoucích k ochraně zdraví a bezpečí, ve vytváření zdravých životních návyků, ve znalostech způsobů ochrany zdraví a bezpečí atd.²⁵

Uvedený výčet právních předpisů považuji za nejdůležitější vzhledem k tématu bakalářské práce „**Bezpečnost a ochrana zdraví na úseku školství se zaměřením na školy mateřské**“, jejímž cílem je **vytvoření návrhu metodiky pro tvorbu interních normativních aktů k zajištění BOZ v MŠ ve vztahu k adresátům v rámci školy**. Je třeba si ale uvědomit, že při zajišťování BOZ je nutno pracovat s dalšími právními předpisy, především vzhledem ke konkrétním podmínkám konkrétní MŠ.

4. Dohled nad dodržováním zákonných požadavků a kontrola na úseku BOZ

Dohled nad dodržováním zákonných požadavků k zajištění BOZ při práci z obecného hlediska vykonávají různé orgány státní/veřejné správy.

Dle zákona o ochraně veřejného zdraví vykonávají státní správu v ochraně veřejného zdraví tyto instituce:

- „*Ministerstvo zdravotnictví,*
- *Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra,*
- *Ministerstvo dopravy,*
- *Ministerstvo pro místní rozvoj,*
- *Ministerstvo životního prostředí,*
- *krajské hygienické stanice,*
- *krajské úřady*“²⁶.

Výše uvedené orgány ochrany veřejného zdraví vykonávají státní zdravotní dozor v rozsahu své působnosti²⁷. Svou úlohu v této oblasti zastávají rovněž **zdravotní ústavy** a **Státní zdravotní ústav**²⁸. Dohled nad dodržováním právních předpisů týkajících se BOZ ve školství (resp. v mateřských školách) vykonávají orgány státního odborného dozoru, a to **Státní úřad bezpečnosti práce a oblastní inspektoráty bezpečnosti práce**²⁹. Kontrolu nad dodržováním BOZ dětí, žáků a studentů přímo související s výchovou a vzděláváním vykonává **MŠMT a Česká školní inspekce**³⁰.

²⁵ *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*, Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2004, s. 48.

²⁶ Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, § 78, odst. 1, písm. a) – g).

²⁷ Tamtéž, § 84, odst. 1 – 8.

²⁸ Tamtéž, § 86, odst. 1 – 5.

²⁹ Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce.

³⁰ Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 169, § 174.

Dle Metodického pokynu k zajištění BOZ dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT vykonávají kontrolní činnost nad dodržováním podmínek pro BOZ žáků **vedoucí zaměstnanci školy**. Dodržování předpisů k zajištění BOZ žáků, včetně dodržování pokynů žáky kontrolují a vyžadují **pedagogičtí pracovníci školy**³¹.

³¹ Metodický pokyn k zajištění BOZ dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT [online], 2005.

KAPITOLA II.

Vymezení základních pojmů a institutů na úseku BOZ v MŠ

První část této kapitoly obsahuje vymezení základních terminologických pojmů a institutů v oblasti BOZ na úseku MŠ. Jsou uvedeny pro snadnější orientaci ředitelů MŠ a možnosti správné aplikace v systému řízení. V druhé části kapitoly jsou demonstrativně vymezena práva a povinnosti subjektů v rámci MŠ na úseku BOZ.

1. Vymezení základní terminologie, která se vztahuje k problematice BOZ v MŠ

Vymezení pojmů a definic BOZ, včetně jejich výkladu, je v mnoha případech značně problematické, jejich definování je pojímáno jak v širším, tak v užším slova smyslu. Následné zpracování je pouze informativního charakteru.

Bezpečnost práce v obecném pojetí představuje stav příslušného pracoviště, který poskytuje vysokou míru jistoty, že při dodržování bezpečnostních požadavků, technologických a pracovních postupů, bude vyloučena či snížena možnost ohrožení života a zdraví osob³². Současně také znamená zajištění bezpečných podmínek, prostředí a ochrany zdraví **všech** osob, které se pohybují se souhlasem zaměstnavatele na jeho pracovištích³³.

BOZ při práci lze z pohledu práva definovat jako „...*souhrn vzájemných práv a povinností: subjektů pracovních vztahů, které za účelem ochrany života a zdraví směřují k zajištění bezpečné, nezávadné a zdraví neohrožující práce.*“³⁴

Obecně lze tedy říci, že BOZ při práci se rozumí práva a povinnosti všech subjektů spadajících do pracovních vztahů, které mají zajistit bezpečný a zdraví neohrožující výkon zaměstnání.

Na úseku MŠ, jako v každé organizaci, se setkáme s pojmy: zaměstnanec, vedoucí zaměstnanec, zaměstnavatel. **Zaměstnanec** je dle zákoníku práce jednou ze smluvních stran základních pracovních vztahů³⁵. Na úseku MŠ se jedná o pedagogické zaměstnance (učitel MŠ, speciální pedagog, asistent pedagoga) a provozní zaměstnance (účetní, kuchařka, školník, uklízečka, osobní asistent). **Za vedoucího zaměstnance** „...*je považován zaměstnanec, který řídí a kontroluje práci*

³² SYSLOVÁ, Z. a kolektiv, *Jak úspěšně řídit mateřskou školu*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 121.

³³ BĚLINA, M. a kolektiv, *Pracovní právo*, Praha: C. H. Beck, 2012, s. 354.

³⁴ Tamtéž, s. 355.

³⁵ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 6.

a je oprávněn k jejímu výkonu dávat pokyny³⁶ Na úseku MŠ se jedná například o ředitele, zástupce ředitele, vedoucí učitelku, vedoucí školní jídelny nebo vedoucí kuchařku. Mezi jejich povinnosti mimo jiné patří zajištění BOZ při práci³⁷. **Zaměstnavatelem** je dle zákoníku práce jedna smluvních stran základních pracovně-právních vztahů. Je jím právnická či fyzická osoba zaměstnávající fyzickou osobu v pracovně-právním vztahu³⁸. Zaměstnavatelem je tedy konkrétní MŠ.

Mateřská škola je podle školského zákona součástí vzdělávací soustavy ČR³⁹. Může být zřízena ministerstvem, krajem, obcí, dobrovolným svazkem obcí, církví, ostatními právnickými osobami nebo fyzickou osobou. Je zřízena jako školská právnická osoba, příspěvková organizace, státní příspěvková organizace, organizační složka státu nebo právnická osoba. U některých forem zřízení je nutné dodržení zvláštních právních předpisů⁴⁰. MŠ je tedy **školou** a zajišťuje předškolní výchovu a vzdělávání dětí, zpravidla ve věku 3 až 6 let⁴¹. V čele této právnické osoby stojí **ředitel**, který je oprávněn jednat jejím jménem navenek jako statutární orgán⁴². Ředitelem MŠ se na základě jmenování zřizovatelem stává osoba, která dle zákona o pedagogických pracovnících splňuje požadavky pro výkon činnosti ředitele školy. Kromě požadavků shodných s požadavky na pedagogického pracovníka (dále v textu) musí mít praxi na základě výkonu přímé pedagogické činnosti, pro kterou má odbornou kvalifikaci nebo v řídicí činnosti v oboru v délce 3 let. Pro výkon funkce ředitele MŠ je potřebné získání vysokoškolského vzdělání zaměřeného na organizaci a řízení ve školství nebo absolvování studia pro ředitele škol a to nejdéle do dvou let ode dne nástupu do funkce ředitele⁴³. Ředitel je na úseku školství současně zaměstnavatelem i zaměstnancem. Příkladem může být uzavírání kvalifikační dohody o zvyšování kvalifikace „sám se sebou“ či vysílání „sám sebe“ na pracovní cestu⁴⁴. Mezi zaměstnance MŠ, kteří musí splňovat zvláštní zákonné požadavky, patří i **pedagogický pracovník**. „*Pedagogickým pracovníkem je ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálněpedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného,...*“⁴⁵. V MŠ se jedná zejména o učitele v MŠ, asistenty pedagoga či speciální pedagogy. Zákonnými podmínkami, které musí splňovat pro výkon svého povolání, jsou: odborná

³⁶ NEUGEBAUER, T., *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce neboli o čem je současná BOZP*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 33.

³⁷ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 302, odst. c).

³⁸ Tamtéž, § 7.

³⁹ Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 7, odst. 1 – 4.

⁴⁰ Tamtéž, § 8.

⁴¹ Tamtéž, § 34, odst. 1.

⁴² SYSLOVÁ, Z. a kolektiv, *Jak úspěšně řídit mateřskou školu*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, s.39.

⁴³ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, § 5, odst. 1, písm. a), odst. 2, odst. 3.

⁴⁴ SYSLOVÁ, Z. a kolektiv, *Jak úspěšně řídit mateřskou školu*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, s.41.

⁴⁵ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, § 2, odst. 1.

kvalifikace, plná způsobilost k právním úkonům, trestní bezúhonnost, zdravotní způsobilost a prokázaná znalost českého jazyka⁴⁶.

Dalšími subjekty na úseku MŠ jsou děti a jejich zákonní zástupci. **Dítětem** se dle Úmluvy o právech dítěte rozumí „...každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve.“⁴⁷ Dle ustanovení občanského práva je dítětem nezletilá osoba. Jelikož jsou do MŠ zařazovány pouze děti předškolního věku, tzn. děti, které nezačaly plnit povinnou školní docházku, nepovažují za nutné bližšího vymezení. Právo zastupovat nezletilé dítě je dáno jejich **zákonným zástupcům**, zejména jejich rodičům, v rámci jejich rodičovských práv a povinností⁴⁸. Dalšími zástupci dětí, se kterými se lze v MŠ setkat, jsou pěstouni, osvojitelé, v ojedinělých případech poručníci či opatrovníci⁴⁹.

2. Práva a povinnosti subjektů v rámci MŠ na úseku BOZ

Vzhledem k tématu bakalářské práce „**Bezpečnost a ochrana zdraví na úseku školství se zaměřením na školy mateřské**“, jejímž cílem je **vytvoření návrhu metodiky pro tvorbu interních normativních aktů k zajištění BOZ v MŠ ve vztahu k adresátům v rámci školy**, považují za potřebné vymezit některá práva a povinnosti jednotlivých subjektů v MŠ. Práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů v souvislosti se zajišťováním BOZ při práci jsou upraveny celou řadou právních ustanovení, zvláště zákoníkem práce, zákonem o zajištění dalších podmínek BOZ při práci, školským zákonem a Metodickým pokynem k zajištění BOZ dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT. Výčet vybraných práv a povinností subjektů v rámci MŠ na úseku BOZ je uveden dále v textu.

Povinností zaměstnavatele, dle zákoníku práce, je zabezpečit BOZ zaměstnanců a všech osob, které se s jeho vědomím zdržují na jeho pracovištích⁵⁰. Využitím vhodných organizačních opatření musí vytvářet taková pracovní prostředí a podmínky, které jsou bezpečné a které neohrožují zdraví zaměstnanců. Jeho povinností je neustále vyhledávat a hodnotit rizika (rizikové faktory a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek), včetně jejich příčin a zdrojů, a přijímat opatření k jejich odstranění. Významnou úlohu hraje prevence rizik, při které musí zaměstnavatel povinně vycházet z obecných zásad ochrany, jako jsou např.: snižování zdrojů rizik, adaptace pracovních podmínek potřebám pracujících za účelem snížení

⁴⁶ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, § 3.

⁴⁷ *Úmluva o právech dítěte* [online], 2013, Část první, Článek 1.

⁴⁸ Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, § 31, § 36.

⁴⁹ Tamtéž § 45a, § 63, § 78, § 83.

⁵⁰ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 101.

nepříznivých vlivů na jejich zdraví, nahrazování nebezpečných technologií, prostředků a materiálů, plánování v oblasti prevence rizik atd.⁵¹. Mezi další povinnosti zaměstnavatele patří provádění periodických kontrol úrovně BOZ při práci, které se vztahují např. k výrobním zařízením, k pracovním prostředkům, k vybavení pracovišť či k rizikovým faktorům^{52,53}. Přičemž úhrada veškerých nákladů související se zajištěním BOZ zaměstnanců je vždy na zaměstnavateli.

Další povinností zaměstnavatele je přijímání opatření pro případ zdolávání mimořádných událostí (např. havárií, požárů a povodní a jiných vážných nebezpečí), včetně evakuace zaměstnanců, pokynů k zastavení práce a k okamžitému opuštění pracoviště. Ve vztahu k zaměstnancům je zaměstnavatel povinen např. nedovolit výkon zakázaných prací a náročných prací, které neodpovídají jejich odborné a zdravotní kvalifikaci, zabezpečit poskytování první pomoci, proškolit je o právních a dalších předpisech k zajištění BOZ při práci s ohledem na rizika spojená s výkonem jejich povolání poskytovat potřebné osobní ochranné pracovní pomůcky; vést evidenci o úrazech v knize úrazů, zpracovávat záznamy a vést příslušnou dokumentaci o úrazech a další^{54,55}.

Povinností zaměstnavatele dle zákona o zajištění dalších podmínek BOZ při práci je zajistit vhodné prostorové a konstrukční uspořádání budovy a vybavení pracoviště. Zejména vhodným vybavením pracovních prostor, chodeb, schodišť předepsaných rozměrů a povrchů dle vykonávané práce, osvětlením denním světlem splňujícím předepsané mikroklimatické podmínky, zajištěním pravidelné údržby, úklidu a čištění, vybavením prostředky pro poskytnutí první pomoci a prostředky pro přivolání zdravotnické záchranné služby a další⁵⁶. Mimo jiné je třeba, podle daného zákona, zabezpečit vhodnost strojů, technických zařízení, dopravních prostředků a náradí používaných pro vykonávanou pracovní činnost, včetně jejich pravidelné údržby, kontroly a revize⁵⁷. V souvislosti s požadavky na organizaci práce a pracovní postupy má zaměstnavatel povinnost organizovat práci a určit pracovní postupy takovým způsobem, který umožňuje dodržovat zásady bezpečného chování na pracovišti ze strany zaměstnanců, případně jim stanovit tzv. bezpečnostní přestávky.

⁵¹ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 102, odst. 5, písm. a) – i).

⁵² Tamtéž, § 102.

⁵³ ŠMÍDOVÁ, Miroslava, *Soubor právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení*, Praha: Volters Kluwer, 2012, s. 240.

⁵⁴ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 103, § 104 a §105.

⁵⁵ ŠMÍDOVÁ, Miroslava, *Soubor právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení*, Praha: Volters Kluwer, 2012, s. 240.

⁵⁶ Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek BOZ při práci, § 2, odst. 1, písm. a) – f).

⁵⁷ Tamtéž, § 4, odst. 1, písm. a) – c).

Dále musí zajistit, aby nevykonávali ruční manipulaci s břemeny, která by ohrozila jejich zdraví, aby nebyli ohroženi padajícími či vymrštěnými předměty nebo materiály a byli chráněni před pádem či zřícení⁵⁸.

Je třeba si uvědomit, že se oba **zákony vzájemně prolínají**. Např. v návaznosti na zákoník práce rozpracovává zákon o zajištění BOZ při práci oblast rizik na pracovišti. Při zajišťování a provádění úkolů v rámci hodnocení a prevence rizik musí zaměstnavatel brát zřetel na konkrétní nebezpečí v souvislosti s předmětem své činnosti, základní znalosti a dovednosti pracovníků, včetně jejich počtu, odborné připravenosti a činnosti, kterou vykonávají⁵⁹. Zmiňované plnění úkolů v prevenci rizik může způsobilý nebo odborně způsobilý zaměstnavatel (respektive ředitel MŠ) provádět samostatně. V případě, že nemá způsobilost či odbornou způsobilost, musí zajistit plnění těchto úkolů jiným odborně způsobilým pracovníkem⁶⁰.

Povinnosti škol a školských zařízení dle školského zákona. Školy a školská zařízení (včetně MŠ) musí dle školského zákona brát ohled na základní fyziologické potřeby dětí, žáků a studentů, včetně vytváření podmínek pro jejich zdravý vývoj a pro prevenci sociálně-patologických jevů. Jejich povinností je zajišťování BOZ dětí, žáků a studentů při vzdělávání a dalších činnostech v přímé souvislosti se vzděláváním a při poskytování školských služeb, včetně poskytování nutných informací v této oblasti. Povinnost škol a školských zařízení se vztahuje rovněž na vedení evidence o úrazech dětí, žáků a studentů a na vyhotovování a zasílání záznamů o úrazech příslušným orgánům a institucím⁶¹.

Povinnosti škol a školských zařízení dle Metodického pokynu. Dle Metodického pokynu k zajištění BOZ dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT je MŠ povinna na základě vyhledávání, posuzování a hodnocení rizik přijímat opatření v prevenci rizik s ohledem na možné ohrožení dětí. MŠ musí vytvořit podmínky pro včasné poskytnutí první pomoci dětem i zaměstnancům, a to vhodným rozmístěním lékárniček s potřebným vybavením, seznámením dětí a zaměstnanců se zásadami poskytování první pomoci, vhodným umístěním telefonních čísel zdravotnických zařízení (traumatologický plán) a určením a proškolením zdravotníka. V případě vzniku úrazu dítěte musí zajistit jeho doprovod do příslušného zdravotnického zařízení s ohledem na jeho věk a zdravotní stav a o vzniku úrazu bezprostředně informovat jeho zákonného zástupce. Pedagogové MŠ by měli poučit

⁵⁸ Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek BOZ při práci, § 5, odst. 1, písm. a) – f).

⁵⁹ Tamtéž, § 9, odst. 1, písm. a) – c).

⁶⁰ Tamtéž, § 9, odst. 2.

⁶¹ Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 29, odst. 1 – 3.

všechny děti o možnostech ohrožení jejich bezpečnosti a zdraví, seznámit je se zásadami bezpečného chování a s přijatými opatřeními k zajištění BOZ a provést záznam o tomto poučení. Také musí nad dětmi vykonávat náležitý dohled a výchovně působit v oblasti prevence škod na zdraví, majetku a životním prostředí, a to nejen v prostorách mateřské školy, ale také mimo ni (na různých školních akcích – např. školy v přírodě, výuka plavání a další).

Nedílnou součástí je provádění kontrolní činnosti nad dodržováním podmínek BOZ ze strany vedoucích zaměstnanců, provádění kontrol a vyžadování dodržování předpisů k zajištění BOZ dětí ze strany pedagogických pracovníků, včetně dodržování těchto pokynů dětmi⁶².

Práva a povinnosti zaměstnanců

Zaměstnanci mají dle zákoníku práce níže uvedená práva:

- *„...právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, na informace o rizicích jeho práce a na informace o opatřeních na ochranu před jejich působením;...“⁶³*
- *„...je oprávněn odmítnout výkon práce, o níž má důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jeho život nebo zdraví, popřípadě život nebo zdraví jiných fyzických osob; takové odmítnutí není možné posuzovat jako nesplnění povinnosti zaměstnance.“⁶⁴*
- *„...právo a zároveň povinnost podílet se na vytváření bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí, a to zejména uplatňováním stanovených a zaměstnavatelem přijatých opatření a svou účastí na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.“⁶⁵*

Zaměstnanci mají rovněž právo účasti na řešení otázek týkajících se BOZ při práci a mohou vyjádřit své připomínky a návrhy na přijetí opatření v souvislosti se zajištěním BOZ při práci. Práva zaměstnanců mohou být zaměstnavatelem v rámci vnitřních předpisů rozšířena, ale nikdy mu nesmí být základní práva odepřena.

Povinnosti zaměstnanců dle zákoníku práce. Zaměstnanci mají dle zákoníku práce v souvislosti se zajištěním BOZ při práci stanovené povinnosti. Například musí pečovat o bezpečnost a zdraví sebe i ostatních osob na pracovišti, účastnit se školení BOZ při práci s ověřením nabytých znalostí, účastnit se preventivních prohlídek,

⁶² Metodický pokyn k zajištění BOZ dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT [online], 2005, Článek 2, odst. 1 a 2, Článek 8, odst. 1 a odst. 2, Článek 9, odst. 1, 2 a 3, Článek 10, odst. 1 a odst. 6, Článek 26, odst. 1 a odst. 2.

⁶³ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 106, odst. 1.

⁶⁴ Tamtéž, § 106, odst. 2.

⁶⁵ Tamtéž, § 106, odst. 3.

vyšetření či očkování, dodržovat určené pracovní postupy, používat osobní ochranné pracovní pomůcky, nepožívat alkoholické nápoje, nezneužívat jiné návykové látky na pracovišti zaměstnavatele, dodržovat zákazy kouření, oznamovat nadřízenému vedoucímu pracovníkovi pracovní úrazy a mnohé další^{66,67}.

Povinnosti zákonných zástupců dětí a dětí dle školského zákona a Metodického pokynu

Dle školského zákona a Metodického pokynu k zajištění BOZ dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT jsou zákonní zástupci dětí a děti povinni dodržovat školní řád, vnitřní řád, předpisy a pokyny ředitele školy v souvislosti s BOZ, se kterými byli obeznámeni, včetně plnění pokynů pedagogických pracovníků MŠ^{68,69}.

⁶⁶ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 106.

⁶⁷ ŠMÍDOVÁ, Miroslava, *Soubor právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení*, Praha: Volters Kluwer, 2012, s. 240.

⁶⁸ Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 22, odst. 1, písm. b) a c).

⁶⁹ Metodický pokyn k zajištění BOZ dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT [online], 2005, Článek 3, písm. a) a písm. b).

KAPITOLA III

Aplikace teoretických východisek BOZ v MŠ a průzkumné dotazníkové šetření

Stávající systém vzdělávání v podmínkách České republiky zahrnuje vzdělávání žáků v oblasti BOZ již od MŠ, avšak pouze dle potřeby. Úkolem MŠ je ochrana a posilování zdraví dětí tvorbou bezpečného a podnětného prostředí.

Specifické požadavky na BOZ dětí v MŠ, včetně hygienických požadavků, jsou proto předmětem mnoha legislativních předpisů. Jedná se například o stanovení optimální teploty ve vnitřních prostorech MŠ, o určení rozměrů stolů, o umístění lékárničky, o osvětlení a větrání prostor v budově MŠ, o stanovení hygienických požadavků na sociální zařízení, o nejmenší světlé výšce chodeb v budově MŠ apod.⁷⁰

MŠ jako organizace, která je zastoupená ředitelem, nese odpovědnost za děti v době jejich pobytu v MŠ. Za bezpečnost dětí v MŠ po celou dobu výchovně vzdělávací činnosti odpovídají pedagogičtí pracovníci, a to od doby převzetí dítěte až do předání dítěte jeho zákonnému zástupci či jiné pověřené osobě. Dítě musí být vždy a za každých okolností pod dohledem pedagogického pracovníka, a to jak v budově MŠ, tak i mimo ni (např. na školním hřišti, zahradě či různých školních akcích). Při větších školních akcích stanoví ředitel MŠ maximální počet dětí na jednoho pedagoga a jmenuje vedoucího této akce. MŠ jako organizace zodpovídá za děti rovněž při akcích pořádaných MŠ, které se konají za přítomnosti rodičů.

BOZ v MŠ je zajišťována buď samotným ředitelem jako způsobilou nebo odborně způsobilou osobou, interním odborně způsobilým zaměstnancem MŠ nebo externí odborně způsobilou osobou, a to vždy v souladu s platnými právními předpisy, jejichž požadavky jsou aplikovány do podmínek a prostředí konkrétní MŠ. Na základě zákonem stanovených požadavků by měla být zpracována celá řada dokumentů vzhledem k zajištění BOZ – např. školní řád, provozní řád, organizační řád a mnoho dalších. Pro naplnění cíle bakalářské práce - **vytvoření návrhu metodiky pro tvorbu interních normativních aktů k zajištění BOZ v MŠ ve vztahu k adresátům v rámci školy** - jsem provedla průzkumné dotazníkové šetření.

⁷⁰ *Bezpečnost práce ve školství: (informativní pro ředitele škol a školských zařízení)*, Praha: Anag, 2000, s. 240.

Průzkumné dotazníkové šetření

Teoretická východiska BOZ vycházejí ze studia příslušných právních a ostatních předpisů týkajících se této oblasti. V obecné rovině vyplývají ze zákoníku práce a ze zákona o zajištění dalších podmínek BOZ při práci. V aplikované podobě zaměřené na oblast školství (včetně MŠ) se jedná o požadavky na BOZ vyplývající především ze školského zákona a Metodického pokynu k zajištění BOZ dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT. Aplikace získaných teoretických východisek BOZ v podmínkách MŠ je založena na realizaci **kvantitativního průzkumu** v podobě dotazníkového šetření. Jehož nedílnou součástí je následující postup:

- definování průzkumného problému, včetně průzkumných otázek,
- definování cíle průzkumu,
- stanovení průzkumných předpokladů,
- charakteristika metodiky průzkumu (výběr a popis metody, výběr a charakteristika průzkumného prostředí, včetně procesu realizace, výběr a charakteristika průzkumného souboru a analýza a zpracování dat),
- vyhodnocení výsledků,
- vyhodnocení předem stanovených průzkumných předpokladů⁷¹.

Průzkumný problém

Zajištění BOZ při práci je povinností stanovenou zákonem. Pro samotné zaměstnavatele je však tato oblast problematická, neboť je na ně v souvislosti se zajišťováním BOZ kladena celá řada legislativních požadavků, za jejichž plnění a dodržování jsou zodpovědní. Tato skutečnost však v praxi často vede k tomu, že se zaměstnavatelé v oblasti zajišťování BOZ ve většině případů orientují výhradně na plnění a dodržování podmínek stanovených zákonem. Jednoduše se lze tedy domnívat, že vlastní iniciativa na úseku BOZ ze strany zaměstnavatelů je zcela ojedinělým jevem. I když nelze popřít, že existují jisté výjimky. Obdobný trend se dá v souvislosti se zajišťováním BOZ očekávat rovněž u zaměstnavatelů (ředitelů) MŠ.

Průzkumnou otázkou tedy zůstává, zda se ředitelé MŠ v oblasti zajišťování BOZ orientují pouze na plnění a dodržování zákonných požadavků nebo zda se snaží o zajištění BOZ nad rámec legislativních předpisů – např. tvorbou interních normativních aktů pro tuto oblast? V případě, že iniciativa ředitelů MŠ nekončí pouze splněním

⁷¹ POLÁCHOVÁ VAŠŤATKOVÁ, J., *Vádemékum pedagogického výzkumu*, 1. vydání, Olomouc: Ediční řada – Studijní opory, 2010, s 27.

a dodržováním zákonných podmínek na úseku BOZ při práci, se nabízí **další průzkumná otázka**: Jakým/i způsobem/y ředitelé MŠ zajišťují BOZ nad rámec zákona a podle čeho postupují?

Cíl průzkumu

Na základě definování průzkumných otázek lze definovat průzkumný cíl. Cílem průzkumu je **identifikace postupů při zajišťování BOZ v MŠ se zaměřením na tvorbu interních normativních aktů, které jsou nad rámec legislativně stanovených požadavků**.

Stanovení průzkumných předpokladů

V souladu s výše uvedeným primárním cílem průzkumu předpokládám:

- **Předpoklad č. 1:** Ředitelé MŠ se orientují pouze na zajišťování BOZ dle stanovených zákonných požadavků, než na zpracování vnitřních předpisů z vlastní iniciativy, nad rámec zákona.
- **Předpoklad č. 2:** Ředitelé MŠ při tvorbě vnitřních předpisů v souvislosti se zajišťováním BOZ nepostupují dle žádného specifického postupu.

Oba průzkumné předpoklady jsou verifikovány v závěru této kapitoly.

Metodika průzkumu

Metodika průzkumu zahrnuje výběr a charakteristiku průzkumné metody, průzkumného prostředí, včetně procesu realizace, dále průzkumného souboru a také analýzu a zpracování získaných dat – bližší specifikaci předkládám v následujících bodech.

Výběr a popis metody

Pro účely průzkumného šetření jsem zvolila **kvantitativní** metodu dotazníku. K identifikaci postupů při zajišťování BOZ v MŠ zaměřených na tvorbu interních normativních aktů, které jsou nad rámec legislativně stanovených požadavků, jsem vytvořila vlastní dotazník. Dotazník obsahoval celkem 13 otázek. Z tohoto počtu bylo devět otázek uzavřených, u nichž respondenti vybírali buď jednu z nabízených možností, nebo měli možnost výběru více alternativ odpovědí. U některých otázek měli respondenti možnost také vlastního doplnění odpovědi. Další čtyři dotazníkové otázky byly otevřeného charakteru – respondenti tak mohli vyjádřit vše, co sami považovali za důležité. Obecných demografických údajů o respondentech, kteří se účastnili průzkumu (konkrétně pohlaví, věku a délky jejich odborné praxe v souvislosti s výkonem povolání ředitele MŠ) se týkaly tři otázky v dotazníku. Zbývajících 10 otázek se týkalo zkoumané problematiky.

Výběr a charakteristika průzkumného prostředí, včetně procesu realizace.

K realizaci průzkumu (dotazníkového šetření) jsem náhodně vybrala celkem 100 MŠ na území ČR. Z důvodů požadované celkové anonymity ze strany ředitelů MŠ v bakalářské práci neuvádím žádné konkrétní údaje (tj. názvy, jména, příjmení, adresy, kontakty apod.). Při dotazování ředitelů těchto MŠ a tedy i samotné realizaci průzkumu jsem využívala e-mailovou komunikaci. Nejprve jsem e-mailem kontaktovala ředitele vybrané stovky MŠ. V e-mailu jsem je seznámila s cílem průzkumného šetření - **identifikace postupů při zajišťování BOZ v MŠ se zaměřením na tvorbu interních normativních aktů, které jsou nad rámec legislativně stanovených požadavků** – a požádala je, zda by se chtěli zúčastnit tohoto průzkumu vyplněním krátkého dotazníku. Z celkového počtu 100 oslovených ředitelů MŠ se do průzkumného šetření bylo ochotno zapojit 60 ředitelů. Po přijetí souhlasu s účastí v průzkumu jsem těmto 60 ředitelům MŠ e-mailem rozeslala dotazník s prosbou o jeho vyplnění a následné zpětné zaslání. Na vyplnění dotazníku měli ředitelé MŠ zhruba jeden týden. Z celkového počtu 60 ředitelů vybraných MŠ zaslalo zpět vyplněný dotazník 53 respondentů.

Výběr a charakteristika průzkumného souboru

Průzkumný soubor byl tvořen 53 řediteli MŠ z různých částí ČR. Soubor respondentů nebyl omezen konkrétními podmínkami, které by ředitelé MŠ museli splňovat (např. pohlaví, věk, délka praxe, atd.).

Analýza a zpracování dat

Získané výsledky provedeného průzkumu byly následně zpracovány v programu MS Excel. Pro snadnější orientaci adresátů uvádím otázky použité v dotazníku v plném znění. V tabulkovém znázornění výsledků průzkumu jsem z tohoto důvodu zvýraznila nejčastější odpovědi respondentů (dále v této části resp.).

Vyhodnocení výsledků průzkumu

Z celkového počtu 13 dotazníkových otázek se první tři otázky týkaly demografických údajů o resp. a devět otázek se týkalo zajišťování BOZ v MŠ ze strany respondentů. Jejich vyhodnocení je uvedeno v následujícím textu.

Otázka č. 1 – Jste?

Z počtu 53 resp., označilo 51 resp. (96,23 %), že jsou ženy a dva resp. (3,77 %), že jsou muži.

1. Jste?	Počet resp.	Počet resp. [%]
muž	2	3,77
žena	51	96,23

Tabulka 1: Pohlaví resp.

Otázka č. 2 – Do jaké věkové kategorie patříte?

Nejvyšší počet resp. účastníků se průzkumného šetření byl ve věku od 46 do 50 let (29 resp. – 54,72 %). 12 resp. (22,64 %) bylo ve věku 31 až 45 let. Šest resp. (11,32 %) patřilo do věkové kategorie od 51 do 55 let. Čtyři resp. (7,55 %) byli ve věku od 26 do 30 let. Pouze dva resp. (3,77 %) byli starší 55 let.

2. Do jaké věkové kategorie patříte?	Počet resp.	Počet resp. [%]
méně než 25 let	-	-
26 – 30 let	4	7,55
31 – 45 let	12	22,64
46 – 50 let	29	54,72
51 – 55 let	6	11,32
více než 55 let	2	3,77

Tabulka 2: Věkové rozložení resp.

Otázka č. 3 - Jaká je délka Vaší odborné praxe v souvislosti s výkonem profese ředitele / ředitelky mateřské školy?

Z celkového počtu 53 resp. jich 27 resp. (50,94 %) v dotazníku uvedlo, že délka jejich odborné praxe jako ředitel/ředitelka MŠ je v rozmezí od jednoho roku do pěti let. Délka odborné praxe 18 resp. (33,96 %) byla od šesti do 10 let. Šest resp. (11,32 %) mělo délku odborné praxe kratší než jeden rok. Dva resp. (3,78 %) uvedli, že mají délku praxe v rozmezí od 11 do 15 let.

3. Jaká je délka Vaší odborné praxe v souvislosti s výkonem profese ředitele/ředitelky mateřské školy?	Počet resp.	Počet resp. [%]
méně než 1 rok	6	11,32
1 rok – 5 let	27	50,94
6 – 10 let	18	33,96
11 – 15 let	2	3,78
16 – 20 let	-	-
21 – 25 let	-	-
více než 25 let	-	-

Tabulka 3: Délka odborné praxe resp. v souvislosti s výkonem profese ředitele/ředitelky MŠ

Otázka č. 4 - Je ve Vaší mateřské škole zajišťována bezpečnost a ochrana zdraví?

BOZ v MŠ zajišťují všichni resp., kteří se zúčastnili průzkumu (tj. 53 resp. – 100 %).

4. Je ve Vaší MŠ zajišťována bezpečnost a ochrana zdraví?	Počet resp.	Počet resp. [%]
ano	53	100
ne	-	-

Tabulka 4: Zajišťování BOZ v MŠ resp.

Otázka č. 5 - V jakém vztahu provádíte zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví ve Vaší mateřské škole?

47 resp. (88,68 %) je BOZ v MŠ zajišťována ve vztahu jak k zaměstnancům, tak k dětem, popř. dalším osobám, které se nacházejí v budově MŠ. Čtyři resp. (7,55 %) v dotazníku uvedli, že BOZ zajišťují zvláště ve vztahu k dětem. Dva resp. (3,77 %) naopak zajišťují BOZ pouze ve vztahu k zaměstnancům MŠ.

5. V jakém vztahu provádíte zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví ve Vaší mateřské škole?	Počet resp.	Počet resp. [%]
ve vztahu k zaměstnancům	2	3,77
ve vztahu k dětem	4	7,55
ve vztahu k zaměstnancům, dětem a popř. dalším osobám, které se nacházejí v budově mateřské školy	47	88,68
v žádném vztahu	-	-
v jiném vztahu	-	-

Tabulka 5: Vztahy, k nimž resp. zajišťují BOZ v MŠ

Otázka č. 6 - Kdo ve Vaší mateřské škole zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví, popř. plnění úkolů v prevenci rizik?

40 resp. (75,47 %) v dotazníku uvedlo, že zajišťování BOZ má v jejich MŠ externí odborně způsobilá osoba. 10 resp. (18,87 %) zajišťuje BOZ v MŠ zcela samostatně. Tři resp. (5,66 %) mají pro oblast zajišťování BOZ při práci svého interního pracovníka.

6. Kdo ve Vaší MŠ zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví, popř. plnění úkolů v prevenci rizik?	Počet resp.	Počet resp. [%]
nikdo	-	-
sám ředitel / ředitelka mateřské školy jako způsobilá / odborně způsobilá osoba	10	18,87
interní odborně způsobilý zaměstnanec mateřské školy	3	5,66
externí odborně způsobilý zaměstnanec	40	75,47
jiná osoba	-	-

Tabulka 6: Osoba, která v MŠ respondentů zajišťuje BOZ

Otázka č. 7 - Podle čeho je bezpečnost a ochrana zdraví ve Vaší mateřské škole zajišťována?

51 resp. (96,23 %) zajišťuje BOZ v MŠ dle platných právních předpisů (zákonů, nařízení vlády a vyhlášek). 16 resp. (30,19 %) zajišťuje BOZ dle vnitřních předpisů (např. různých řádů, směrnic, smluv, předpisů či plánů). Sedm resp. (13,21 %) v dotazníku uvedlo, že BOZ v MŠ zajišťují dle platných norem/standardů. Dva resp. (3,77 %) na tuto otázku nijak neodpověděli.

7. Podle čeho je bezpečnost a ochrana zdraví ve Vaší MŠ zajišťována?	Počet resp.	Počet resp. [%]
dle platných právních předpisů (zákonů, nařízení vlády a vyhlášek)	51	96,23
dle interních normativních aktů (řádů, směrnic, smluv, předpisů, plánů apod.)	16	30,19
dle platných norem/standardů	7	13,21
dle jiných ustanovení	-	-
bezpečnost a ochrana zdraví v naší mateřské škole není zajišťována	-	-
neodpověděli	2	3,77

Tabulka 7: Předpisy, dle kterých resp. zajišťují BOZ v MŠ

Otázka č. 8 - Z jakých konkrétních legislativních předpisů při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví ve Vaší mateřské škole primárně vycházíte?

Respondenti při zajišťování BOZ v MŠ vycházejí především ze zákoníku práce (46 resp. – 86,79 %), ze školského zákona (44 resp. – 83,02 %), z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (42 resp. – 79,25 %), ze zákona o pedagogických pracovnících (41 resp. – 77,36 %), z vyhlášky o předškolním vzdělávání (38 resp. – 71,7 %) a vyhlášky o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých (28 resp. – 52,83 %). V menší míře respondenti uvedli vyhlášku o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti (26 resp. – 49,06 %), Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT uvedlo (21 resp. – 39,62 %), vyhlášku o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků (14 resp. – 26,42 %), vyhlášku o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace a ze školní matriky devět resp. (16,98 %) a vyhlášku o stanovení rozsahu

přímé vyučovací činnosti pedagogických pracovníků tři resp. (5,66 %). Na tuto otázku neodpovědělo celkem 17 resp. (32,08 %).

8. Z jakých konkrétních legislativních předpisů při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví ve Vaší MŠ primárně vycházíte?	Počet resp.	Počet resp. [%]
zákoník práce	46	86,79
školský zákon	44	83,02
zákon o pedagogických pracovnících	41	77,36
vyhláška o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků	14	26,42
vyhláška o stanovení rozsahu přímé vyučovací činnosti pedagogických pracovníků	3	5,66
vyhláška o předškolním vzdělávání	38	71,7
vyhláška o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti	26	49,06
vyhláška o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky	9	16,98
vyhláška o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých	28	52,83
Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání	42	79,25
Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy	21	39,62
neodpověděli	17	32,08

Tabulka 8: Konkrétní legislativní předpisy, ze kterých resp. při zajišťování BOZ v MŠ vycházejí

Otázka č. 9 - Zajišťujete ve Vaší mateřské škole bezpečnost a ochranu zdraví nad rámec zákonů, nařízení vlády a vyhlášek formou interních normativních aktů?

Z celkového počtu 53 resp., kteří se zúčastnili průzkumu, 34 resp. (64,15 %) v dotazníku uvedlo, že zajišťování BOZ v MŠ plní jen dle základních požadavků, které jsou stanovené zákonem. Pět resp. (9,43 %) se snaží o to, aby BOZ v MŠ zajišťovali nad rámec zákona, a to v podobě vnitřních předpisů. Dva resp. (3,77 %) v dotazníku uvedli, že je pro ně zajišťování BOZ v MŠ nad legislativní rámec v podobě interních normativních aktů prioritou.

9. Zajišťujete ve Vaší MŠ bezpečnost a ochranu zdraví nad rámec zákonů, nařízení vlády a vyhlášek formou interních normativních aktů?	Počet resp.	Počet resp. [%]
ano, zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví je pro mne prioritou	2	3,77
ano, snažím se o to	5	9,43
ne, plním jen základní požadavky stanovené zákonem	34	64,15
ne, bezpečnost a ochranu zdraví nezajišťuji	-	-
neodpověděli	12	22,65

Tabulka 9: Zajišťování BOZ v MŠ resp. nad rámec zákonů, nařízení vlády a vyhlášek formou interních normativních aktů

Otázka č. 10 - Jak postupujete při tvorbě interních normativních aktů týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví?

11 resp. (20,75 %) tvoří interní normativní akty týkající se zajišťování BOZ v MŠ dle pokynů externí odborně způsobilé osoby. Pět resp. (9,43 %) postupuje při tvorbě vnitřních předpisů dle platných právních ustanovení. 37 resp. (69,82 %) na tuto otázku neodpovědělo.

10. Jak postupujete při tvorbě interních normativních aktů týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví?	Počet resp.	Počet resp. [%]
dle platných legislativních předpisů	5	9,43
dle instrukcí externího odborně způsobilého pracovníka	11	20,75
neodpověděli	37	69,82

Tabulka 10: Metody, dle kterých resp. postupují při tvorbě interních normativních aktů týkajících se BOZ

Otázka č. 11 - Jakou povinnou dokumentaci v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví ve Vaší mateřské škole ze zákona zpracováváte?

Respondenti v souvislosti se zajišťováním BOZ v MŠ zpracovávají především následující povinnou dokumentaci dle zákona: pracovní smlouvy zaměstnanců a školní řád (42 resp. – 79,25 %), pracovní a organizační řád (42 resp. – 79,25 %), evidenci dětí (41 respondentů – 77,36 %), třídní knihu (37 respondentů – 69,80 %), evidenci pracovní doby (35 resp. – 66,04 %), knihu úrazů (34 resp. – 64,15 %) a záznamy o úrazech (31 resp. – 58,49 %).

Dále v dotazníku respondenti uvedli, že zpracovávají revizní knihy (24 resp. – 45,28 %), záznamy o zdravotní způsobilosti zaměstnanců (23 resp. – 43,4 %), záznamy o školeních (19 resp. – 35,85 %), školní vzdělávací

program pro předškolní vzdělávání (18 resp. – 33,96 %) a kolektivní smlouvy (16 resp. – 30,19 %). 11 resp. (20,75 %) k této dotazníkové otázce nijak nevyjádřilo.

11. Jakou povinnou dokumentaci v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví ve Vaší MŠ ze zákona zpracováváte?	Počet resp.	Počet resp. [%]
pracovní smlouvy zaměstnanců	42	79,25
záznamy o zdravotní způsobilosti zaměstnanců	23	43,4
záznamy o školeních	19	35,85
kniha úrazů	34	64,15
záznamy o úrazech dětí	31	58,49
pracovní a organizační řád	42	79,25
školní řád	42	79,25
kolektivní smlouva	16	30,19
revizní knihy	24	45,28
školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání	18	33,96
evidence dětí	41	77,36
třídní kniha	37	69,80
evidence pracovní doby	35	66,04
neodpověděli	11	20,75

Tabulka 11: Povinná dokumentace, kterou resp. v souvislosti se zajišťováním BOZ v MŠ ze zákona zpracovávají

Otázka č. 12 - Jakou dokumentaci v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví ve Vaší mateřské škole zpracováváte nad rámec zákonných požadavků v podobě interních normativních aktů?

14 resp. (26,42 %) v dotazníku uvedlo, že v souvislosti se zajišťováním BOZ v MŠ zpracovávají nad rámec zákonných požadavků v podobě interních normativních aktů školní řád. 12 resp. (22,64 %) zpracovává provozní a organizační řád. Šest resp. (11,32 %) uvedlo, že mají vypracovanou směrnici k zajištění BOZ dětí v MŠ. Čtyři resp. (7,55 %) mají zpracovaný provozní řád hřiště a dva resp. (3,77 %) provozní řád tělocvičny. Na tuto otázku neodpovědělo celkem 39 resp. (73,58 %).

12. Jakou dokumentaci v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví ve Vaší MŠ zpracováváte nad rámec zákonných požadavků v podobě interních normativních aktů?	Počet resp.	Počet resp. [%]
směrnice k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí v mateřské škole	6	11,32
školní řád	14	26,42
provozní a organizační řád	12	22,64
provozní řád hřiště	4	7,55
provozní řád tělocvičny	2	3,77
neodpověděli	39	73,58

Tabulka 12: Dokumentace, kterou resp. v souvislosti se zajišťováním BOZ v MŠ zpracovávají nad rámec zákonných požadavků v podobě interních normativních aktů

Otázka č. 13 - Myslíte si, že je bezpečnost a ochrana zdraví ve Vaší mateřské škole zajišťována dostatečným způsobem?

Z celkového počtu 53 resp., kteří se zúčastnili průzkumného/dotazníkového šetření, si 51 resp. (96,23 %) myslí, že je v jejich MŠ zajištěna BOZ dostatečným způsobem. Pouze dva resp. (3,77 %) si toto nemyslí.

13. Myslíte si, že je bezpečnost a ochrana zdraví ve Vaší mateřské škole zajišťována dostatečným způsobem?	Počet resp.	Počet resp. [%]
ano	51	96,23
ne	2	3,77

Tabulka 13: Názor resp. na dostatečné zajištění BOZ v jejich MŠ

Vyhodnocení předem stanovených průzkumných předpokladů

Na základě výsledků z realizovaného průzkumného/dotazníkového šetření, lze **verifikovat** předem stanovené **průzkumné předpoklady**.

Předpoklad č. 1 Ředitelé MŠ orientují pouze na zajišťování BOZ dle stanovených zákonných požadavků, než na zpracování vnitřních předpisů z vlastní iniciativy, nad rámec zákona K tomuto průzkumnému předpokladu se vztahovala dotazníková otázka č. 9, jejímž úkolem bylo zjištění, zda respondenti zajišťují v MŠ BOZ nad rámec zákonů, nařízení vlády a vyhlášek formou interních normativních aktů. Z celkového počtu 53 respondentů 34 respondentů (64,15 %) v dotazníku přiznalo, že zajišťování BOZ v MŠ plní jen dle základních požadavků, které jsou stanovené

zákonem. Pouze sedm respondentů (13,2 %) zajišťuje BOZ v MŠ nad požadovaný legislativní rámec. Na základě těchto zjištěných údajů **lze na průzkumný předpoklad přijmout.**

Cílem průzkumu byla identifikace postupů při zajišťování BOZ v MŠ se zaměřením na tvorbu interních normativních aktů, které jsou nad rámec legislativně stanovených požadavků. V souladu s tímto průzkumným cílem byl stanoven **průzkumný předpoklad č. 2:** Ředitelé MŠ při tvorbě vnitřních předpisů v souvislosti se zajišťováním BOZ nepostupují dle specifického postupu. K tomuto průzkumnému předpokladu se vztahovala desátá dotazníková otázka, jejímž úkolem bylo zjištění metody (popř. metod), dle které respondenti při tvorbě interních normativních aktů týkajících se BOZ postupují. Vyhodnocení tohoto předpokladu však není průkazné, neboť z celkového počtu 53 respondentů, kteří se zúčastnili průzkumu, 37 respondentů (69,82 %) na tuto otázku neodpovědělo. 11 respondentů (20,75 %) v této souvislosti uvedlo, že tvoří interní normativní akty týkající se zajišťování BOZ v MŠ dle pokynů externí odborně způsobilé osoby. Pět respondentů (9,43 %) postupuje při tvorbě vnitřních předpisů dle platných právních ustanovení. Tato otázka a tedy i předpoklad koresponduje s otázkou č. 9, ve které respondenti přiznali, že zajišťují BOZ v MŠ spíše dle stanovených zákonných požadavků, než nad rámec legislativy. Respondenti, kteří zajišťují BOZ v MŠ nad rámec zákona, a to v podobě vnitřních předpisů, v souvislosti s otázkou č. 10 v dotazníku neuvedli žádný specifický postup, ze kterého vycházejí při tvorbě interních normativních aktů. Na základě těchto údajů **lze** v důsledku převažujícího počtu respondentů, kteří na otázku č. 10 nijak neodpověděli, **přijmout průzkumný předpoklad č. 2 pouze částečně.** V současné době tedy ředitelé MŠ nepostupují při tvorbě interních normativních aktů upravujících oblast BOZ na úrovni MŠ podle specifického postupu.

KAPITOLA IV.

Návrh metodiky pro tvorbu interních normativních aktů k zajištění BOZ v MŠ

V souladu s cílem bakalářské práce předkládám návrh metodiky pro tvorbu interních normativních aktů k zajištění BOZ v MŠ.

Základní výčet legislativních předpisů, které ředitelé musí respektovat při zpracování interních normativních aktů, byl uveden výše. Neměli by však opomenout celou řadu dalších předpisů, kterým bakalářská práce nevěnuje pozornost vzhledem ke stanovenému rozsahu.

Při tvorbě každého interního normativního aktu je důležité, aby ředitelé MŠ dodrželi obecné povinnosti pro jejich přípravu, vydávání a závaznost. Každý interní normativní akt:

- musí být vydán písemně
- nesmí být v rozporu s platnými právními předpisy
- nesmí být vydán se zpětnou účinností
- je závazný pro zaměstnavatele a jeho zaměstnance
- zaměstnavatel je povinen seznámit zaměstnance s jeho obsahem či zrušením
- musí být zaměstnancům přístupný
- zaměstnavatel je povinen jej uschovat, a to i po skončení platnosti⁷².

Po obsahové stránce by každý **interní normativní akt** měl být **stručný, logický a přehledný** a měl by náležitým způsobem řešit oblasti/problémy specifikované v jeho zadání. Jeho text by měl být zcela **srozumitelný a jednoznačný**. Základem by měla být harmonizace, vymezení, definování a používání základních terminologických pojmů.

Pro zpracování vnitřních předpisů v oblasti BOZ na MŠ je pro ředitele MŠ důležité si uvědomit:

- **jakou problematiku** bude řešit
- **kterým adresátům** bude daný určen - zaměstnancům, dětem, zákonným zástupcům dětí a dalším osobám pohybujících se v MŠ (některé z vnitřních předpisů může adresovat více subjektům současně)
- dle **jakých právních předpisů** bude zpracován

⁷² Ministerstvo vnitra [online] 2014 [cit. 2014 18-1-14]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/vnitri-predpisy-ve-zkratce.aspx>

Dále si ředitel MŠ musí uvědomit, že zpracování určitých interních normativních aktů na úseku MŠ je povinné. Povinnost zpracovat určitý vnitřní předpis vychází zejména ze školského zákona a zákoníku práce^{73 74}. Nepovinné vnitřní předpisy zpracovává ředitel MŠ podle potřeb MŠ, v rámci organizace a řízení. Pro snadnější orientaci ředitelů v následujícím textu uvádím, na základě kterého právního předpisu lze vnitřní předpis zpracovat.

Povinné vnitřní předpisy v oblasti BOZ dle školského zákona a zákoníku práce:

Školní řád – Upravuje vnitřní podmínky provozu a režimu MŠ, podmínky BOZ a práva a povinnosti všech subjektů (zaměstnanců, dětí, zákonných zástupců). Základním právním předpisem pro zpracování je školský zákon, zákon o sociální ochraně dětí, zákon o rodině, Listina základních práv a svobod a Úmluva o právech dítěte.

Vnitřní organizační řád – Jeho obsahem je zejména organizační struktura a řízení MŠ, práva a povinnosti zaměstnanců a formy a metody práce školy. Podkladem pro zpracování je školský zákon, zákon o státní správě a samosprávě ve školství a vyhláška MŠMT o předškolním vzdělávání.

Provozní řád školy – V obsahu jsou uváděny například režimové požadavky (denní řád), hygienické požadavky (větrání, vytápění, osvětlení, způsob nakládání s prádlem), požadavky na stravování (frekvence stravování, pitný režim). Zpracovává se na základě školského zákona, zákona o ochraně veřejného zdraví, vyhlášky Ministerstva zdravotnictví o hygienických požadavcích na prostory a provoz škol, vyhlášky ministerstva zdravotnictví o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných, vyhlášky MŠMT o předškolních zařízeních, nařízením vlády o stanovení podmínek ochrany zdraví zaměstnanců při práci.

Provozní řád školní jídelny – Zpracovává hygienické požadavky, požadavky na stravování, zacházení s potravinami atd. Dle školského zákona, zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákona o ochraně veřejného zdraví, vyhlášky MŠMT o školním stravování, vyhlášky Ministerstva financí o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v příspěvkových organizacích zřízených územními samosprávnými celky a nařízením Evropského parlamentu a rady o hygieně potravin.

⁷³ Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 28.

⁷⁴ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 101 - § 108.

Školení zaměstnanců BOZ – Zpracování osnov pro vstupní a periodická školení (dle povahy práce zaměstnance - pedagog, vedoucí zaměstnanec, účetní, kuchařka, školník, uklízečka). Podkladem je zákoník práce.

Zařazení zaměstnanců do kategorií dle druhu práce se schválením krajské hygienické stanice. Dle zákoníku práce a vyhlášky Ministerstva zdravotnictví, kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií.

Směrnice pro poskytování osobních ochranných pracovních prostředků – Stanovuje druh, počet a frekvenci poskytování osobních ochranných prostředků v závislosti na druhu práce zaměstnance a zacházení s nimi. Na základě zákoníku práce.

Kniha úrazů – Záznamy úrazů dětí a zaměstnanců. Dle zákoníku práce, nařízení vlády o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu a vyhlášky MŠMT o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů.

Dokumentace o zdravotní způsobilosti zaměstnanců – Obsahuje evidenci dokladů o zdravotních prohlídkách zaměstnanců, evidenci zaměstnanců s uznanou nemocí z povolání. Dle zákoníku práce.

Směrnice o vyhledávání, analýze, vyhodnocování a prevenci rizik – Obsahuje identifikaci, analýzu, posuzování, řízení a předcházení rizikům na pracovišti. Zpracování dle zákoníku práce, školského zákona a směrnice Rady Evropy 89/391/EHS.

Kritéria pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání v MŠ – Součástí těchto kritérií je stanovení požadavku k přijetí dítěte na základě školského zákona a zákona o ochraně veřejného zdraví.

Směrnice k zajištění BOZ v MŠ – V obsahu je důležité zpracování konkrétních podmínek, rizika, pravidel týkajících se BOZ dětí konkrétní MŠ na základě školského zákona, zákoníku práce a Metodického pokynu MŠMT k zajištění BOZ dětí.

Z interních normativních aktů v oblasti BOZ, jejichž zpracování striktně nestanoví právní předpisy lze jmenovat:

Traumatologický plán – Obsahem jsou důležitá telefonní čísla pro zajištění BOZ. Také je vhodné zpracovat postupy při ošetření úrazů a při náhlých zdravotních potížích dětí a zaměstnanců. Doporučuji zpracovat ve spolupráci s lékařem závodní preventivní péče.

Směrnice pro umístění a vybavení lékárníček – Zpracovat ve spolupráci s lékařem závodní preventivní péče a pediatrem. Vzhledem k dětem je možno využít např. ustanovení vyhlášky o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti.

Provozní dokumentace – Místní provozní bezpečnostní předpisy (při práci na PC, při práci s elektrickými spotřebiči apod.). Součástí předpisu by měl být vždy návod k použití spotřebiče.

Směrnice k používání motorových vozidel při pracovní cestě – Vymezení pravidel, povinností a práv zaměstnanců při užívání motorových vozidel. Vymezení odpovědnosti za škodu a povinnost úhrady havarijního pojištění zaměstnancem při použití soukromého vozidla.

Plán kontrol v oblasti BOZ – Zpracování na konkrétní podmínky a potřeby MŠ.

Plán revizí – Zpracování dle druhů zařízení vyskytujících se v konkrétní MŠ (hromosvody, elektrická zařízení a spotřebiče, plynová zařízení a spotřebiče, výtahy a další) na základě příslušných právních předpisů.

Provozní řády – Vymezení provozu, údržby, bezpečnosti, způsobu a pravidel užívání školní zahrady, herních prvků, pískovišť, tělocvičny a dalších dle konkrétních podmínek MŠ. Na základě zákona o ochraně veřejného zdraví, vyhlášky o hygienických požadavcích na prostory a provoz škol.

Plán údržby – Zpracování ve spolupráci se zřizovatelem, určení odpovědných pracovníků, předcházení rizikům a zajištění bezpečného pracoviště.

Po zpracování vnitřního předpisu je samozřejmostí opatřit jej podpisem ředitele MŠ, razítkem MŠ, číslem jednacím, datem platnosti a účinnosti.

Výše **uvedený návrh** rozdělení tvorby interních normativních aktů upravujících BOZ v MŠ **je hypotetický**, neboť problematika BOZ je velmi provázanou oblastí vyžadující komplexní přístup. Je na rozhodnutí ředitelů MŠ a potřeb konkrétních MŠ, které další interní normativní akty zpracují.

ZÁVĚR

Bakalářská práce na téma „Bezpečnost a ochrana zdraví na úseku školství se zaměřením na školy mateřské“ je rozdělena do čtyř kapitol.

První tři kapitoly bakalářské práce jsou zpracovány formou literární rešerše. Jejich základem bylo studium a zpracovávání dostupných poznatků týkající se problematiky BOZ, a to jak z obecného hlediska, tak v aplikované podobě se zaměřením na zajištění BOZ v MŠ. Pro tyto účely jsem čerpala z odborných literárních zdrojů, internetových zdrojů a v neposlední řadě především z příslušných právních ustanovení platných k 31. prosinci 2013.

První kapitola bakalářské práce jsem věnovala vymezení demonstrativního právního rámce na úseku BOZ při práci, právním předpisům a interním normativním aktům, včetně organizace veřejné správy na tomto úseku. V obecné rovině jsem se zabývala předmětem právní úpravy zejména následujících předpisů: zákona o zdravotních službách, zákona o ochraně veřejného zdraví, zákoníku práce a zákona o zajištění dalších podmínek BOZ při práci. V této části bakalářské práce jsem zmínila některé z mnoha prováděcích předpisů, včetně evropské a mezinárodní právní úpravy v oblasti zajišťování BOZ. V souvislosti s právními ustanoveními, které upravují oblast zajišťování BOZ ve školství (resp. v MŠ) jsem pozornost věnovala zvláště školskému zákonu, zákonu o pedagogických pracovnících a vyhlášce o předškolním vzdělávání. Z oblasti interních normativních aktů na úseku BOZ v oblasti školství jsem zmínila např. Metodický pokyn k zajištění BOZ dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT a Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Součástí první kapitoly bakalářské práce byla také organizace veřejné správy na úseku BOZ při práci, kterou vykonává Ministerstvo zdravotnictví, krajské hygienické stanice, Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo životního prostředí a krajské úřady.

V druhé kapitole bakalářské práce jsem se zabývala vymezením základních pojmů a definic na úseku BOZ při práci (např. definicím jako bezpečnost práce, BOZ při práci, dále pojmům zaměstnavatel, zaměstnanec, pedagogický pracovník, dítě apod.). Tato část bakalářské práce obsahuje také výčet práv a povinností subjektů v rámci školy na úseku BOZ dle platných legislativních předpisů.

Třetí kapitolu bakalářské práce jsem věnovala stručné charakteristice BOZ v MŠ. Vycházela jsem z teoretických východisek BOZ v MŠ a vyhodnocení kvantitativního průzkumu (dotazníkového šetření). Průzkumný soubor byl tvořen celkovým počtem 53 ředitelů MŠ. Jeho cílem byla identifikace postupů při zajišťování

BOZ v MŠ se zaměřením na tvorbu interních normativních aktů, které jsou nad rámec legislativně stanovených požadavků. V souladu s hlavním cílem průzkumu byly stanoveny dva průzkumné předpoklady. Prvním průzkumným předpokladem bylo, že se ředitelé MŠ orientují pouze na zajišťování BOZ dle stanovených zákonných požadavků, než na zajišťování dalších podmínek z vlastní iniciativy, nad rámec zákona. Na základě výsledků průzkumu byl tento předpoklad přijat. Druhý průzkumný předpoklad zněl, že ředitelé MŠ při tvorbě interních normativních aktů v souvislosti se zajišťováním BOZ nepostupují dle žádného specifického postupu. Tento předpoklad mohl být přijat pouze částečně, protože v dotazníkovém šetření se k této otázce nijak nevyjádřilo 37 respondentů.

Na základě studia právních předpisů a výsledků z provedeného průzkumného šetření jsem ve **čtvrté kapitole** bakalářské práce **naplnila cíl** bakalářské práce a **vytvořila návrh metodiky pro tvorbu interních normativních aktů k zajištění BOZ v MŠ ve vztahu k adresátům v rámci školy**. Jmenovaný výčet vnitřních předpisů je hypotetický. Ředitelé MŠ by měli akceptovat potřeby své školy při zpracovávání interních normativních aktů v oblasti BOZ nad rámec legislativních předpisů.

V závěru své bakalářské práce považuji za důležité ještě jednou upozornit na skutečnost, že byla zpracována na základě právních předpisů účinných k 31. prosinci 2013. Tuto skutečnost by měli ředitelé MŠ respektovat při zpracovávání interních normativních aktů a reflektovat změny právních předpisů účinných od 1. ledna 2014.

Seznam zdrojů

Literatura

BĚLINA, M. a kolektiv. *Pracovní právo*. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-405-6.

Bezpečnost práce ve školství: (informatorium pro ředitele škol a školských zařízení). Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. 240 s. ISBN 8085850850.

JANÁKOVÁ, Anna. *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. Praha: Anag, 2011. 504 s. ISBN 978-80-7263-685-3.

NEUGEBAUER, T., *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce neboli o čem je současná BOZP*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, 260 s. ISBN 978-80-7357-556-4

POLÁCHOVÁ VAŠTATKOVÁ, J., *Vádemékum pedagogického výzkumu*, 1. vydání, Olomouc: Ediční řada – Studijní opory, 2010, ISBN 978-80-244-2630-3.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2004. 48 s. ISBN 80-87000-00-5.

SYSLOVÁ, Z. a kolektiv, *Jak úspěšně řídit mateřskou školu*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 344 s. ISBN 978-80-7357-976-0.

ŠMÍDOVÁ, Miroslava. *Soubor právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 240 s. ISBN 978-80-7357-727-8.

Právní předpisy

Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., Listina základních práv a svobod, v platném znění, *In Sbírka zákonů ČR*, 1993.

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, v platném znění, *In Sbírka zákonů ČSSR*, 1963.

Zákon ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění, *In Sbírka zákonů ČR*, 1990.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, v platném znění, *In Sbírka zákonů ČR*, 1999.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění, *In Sbírka zákonů ČR*, 2000.

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění. In *Sbírka zákonů ČR*, 2000.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění. In *Sbírka zákonů ČR*, 2004.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, v platném znění. In *Sbírka zákonů ČR*, 2004.

Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, v platném znění. In *Sbírka zákonů ČR*, 2005.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění. In *Sbírka zákonů ČR*, 2006.

Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky BOZ v pracovněprávních vztazích a o zajištění BOZ při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek BOZ při práci), v platném znění. In *Sbírka zákonů ČR*, 2006.

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), v platném znění. In *Sbírka zákonů ČR*, 2011.

Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, v platném znění. In *Sbírka zákonů ČR*, 2011.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění. In *Sbírka zákonů ČR*, 2012.

Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 852/2004, o hygieně potravin, v platném znění. *Úřední věstník Evropské unie L 139/1*, 2004.

Nařízení vlády č. 11/2002 Sb., o vzhledu a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů, v platném znění. In *Sbírka zákonů ČR*, 2002.

Nařízením vlády č. 361/2007 Sb., o stanovení podmínek ochrany zdraví zaměstnanců při práci, v platném znění. In *Sbírka zákonů ČR*, 2007.

Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, v platném znění. In *Sbírka zákonů ČR*, 2010.

Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb. o sjednání Úmluvy o právech dítěte, v platném znění. In *Sbírka zákonů ČSFR*, 1991.

Směrnice Rady Evropy č. 89/391/EHS, o zavádění opatření pro zlepšení BOZ zaměstnanců při práci. *Úřední věstník Evropské unie L 183*, 1989.

Vyhláška ministra zahraničních věcí o Úmluvě o bezpečnosti a zdraví pracovníků a pracovním prostředí (č. 155) č. 20/1989 Sb., v platném znění. *In Sbírka zákonů ČSSR, 1989.*

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, v platném znění. *In Sbírka zákonů ČR, 2001.*

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 108/2001 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz škol, předškolních zařízení a některých školských zařízení, v platném znění. *In Sbírka zákonů ČR, 2001.*

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 432/2003 Sb. ze dne 4. prosince 2003, kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli, v platném znění. *In Sbírka zákonů ČR, 2003.*

Vyhláška MŠMT č. 14/2004 Sb., o předškolním vzdělávání, v platném znění. *In Sbírka zákonů ČR, 2004.*

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných, v platném znění, *In. Sbírka zákonů ČR, 2004.*

Vyhláška MŠMT č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, v platném znění. *In Sbírka zákonů ČR, 2005.*

Vyhláška Ministerstva financí č. 84/2005 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v příspěvkových organizacích zřízených územními samosprávnými celky, v platném znění. *In Sbírka zákonů ČR, 2005.*

Vyhláška MŠMT č. 107/2005 Sb., o školním stravování, v platném znění. *In Sbírka zákonů ČR, 2005.*

Vyhláška MŠMT č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřizovaných MŠMT, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí, v platném znění. *In Sbírka zákonů ČR, 2007.*

Internetové zdroje

Bezpečnost a ochrana zdraví žáků ve školách, při činnostech organizovaných školou a při mimoškolních činnostech: Výběr časopiseckých článků a odpovědí na dotazy veřejnosti. *Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i.* [online] 2008 [cit. 2013-08-19]. Dostupné z WWW: http://skoly.vubp.cz/soubory/skolstvi_v_kostce.pdf.

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (č. j.: 37 014/2005-25). *MŠMT* [online] 2005 [cit. 2013-08-19]. Dostupné z WWW: <http://aplikace.msmt.cz/PDF/JKMPBOZakudoPV.pdf>.

Ministerstvo vnitra [online] 2014 [cit. 2014 18-1-14]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/vnitri-predpisy-ve-zkratce.aspx>

Anotace

Jméno a příjmení: Jitřenka Zvelebilová

Název katedry a fakulty: Filozofická fakulta UP Olomouc

Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie

Název bakalářské diplomové práce:

Bezpečnost a ochrana zdraví na úseku školství se zaměřením na školy mateřské

Vedoucí práce: JUDr. Dalimila Gadasová, Dr.

Počet znaků: 79 645

Počet příloh: 1

Počet použitých zdrojů: 41

Klíčová slova: bezpečnost a ochrana zdraví, mateřská škola, právní předpisy, ředitel, školský zákon, zákoník práce, zaměstnanec, zaměstnavatel, interní normativní akty, průzkumné šetření, kvantitativní průzkum

Keywords: health and safety, nursery school, legal regulations, headmaster, education act, labour code, employee, employer, internal normative directives, exploratory inquiry, quantitative enquiry

Anotace:

Bakalářská práce se zabývá tématem „Bezpečnost a ochrana zdraví na úseku školství se zaměřením na školy mateřské“. Základem je vymezení právního rámce na úseku BOZ při práci z obecného hlediska a základních pojmů a institutů specifických na úseku mateřské školy. Součástí práce je průzkumné šetření zaměřené na tvorbu interních normativních aktů. V závěru je zpracován návrh metodiky pro tvorbu interních normativních aktů k zajištění BOZ v mateřských školách.

Resumé:

The bachelor's dissertation focuses on the topic of "Safety and protection of health in the educational system with focus on nursery schools". Its basis consists of the description of the general legal framework of occupational health and safety and the basic concepts and institutions specific to nursery schools. This dissertation also contains an exploratory enquiry focused on the formation of internal normative directives. The conclusion of the dissertation elaborates a proposal of methodology for setting new internal normative directives to ensure SPH in nursery schools.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Pohlaví respondentů.....	32
Tabulka 2: Věkové rozložení respondentů	33
Tabulka 3: Délka odborné praxe respondentů v souvislosti s výkonem profese ředitele / ředitelky mateřské školy.....	34
Tabulka 4: Zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví v mateřské škole respondentů	34
Tabulka 5: Vztahy, k nimž je zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví v mateřské škole respondentů prováděno	35
Tabulka 6: Osoba, která v mateřské škole respondentů zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví	36
Tabulka 7: Předpisy, dle kterých respondenti zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví v mateřské škole	37
Tabulka 8: Konkrétní legislativní předpisy, ze kterých respondenti při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví v mateřské škole vycházejí.....	38
Tabulka 9: Zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví v mateřské škole respondentů nad rámec zákonů, nařízení vlády a vyhlášek formou interních normativních aktů	39
Tabulka 10: Metody, dle kterých respondenti postupují při tvorbě interních normativních aktů týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví.....	40
Tabulka 11: Povinná dokumentace, kterou respondenti v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví v mateřské škole ze zákona zpracovávají	41
Tabulka 12: Dokumentace, kterou respondenti v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví v mateřské škole zpracovávají nad rámec zákonných požadavků v podobě interních normativních aktů.....	42
Tabulka 13: Názor respondentů na dostatečné zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví v jejich mateřské škole	43

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník pro ředitele mateřských škol

Příloha č. 1 – Dotazník pro ředitele mateřských škol

Dobrý den,

jsem studentkou University Palackého Olomouc, oboru Školský management. V rámci zpracování praktické části své bakalářské práce na téma „Bezpečnost a ochrana zdraví na úseku školství se zaměřením na školy mateřské“ si Vás dovoluji požádat o vyplnění dotazníku, jehož cílem je identifikace postupů při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví v mateřských školách se zaměřením na tvorbu interních normativních aktů, které jsou nad rámec legislativně stanovených požadavků.

Vámi vybranou odpověď, prosím zakroužkujte, případně dopište. Dotazník je anonymní. Za Vaši vstřícnost a čas, který jste vyplňování dotazníku věnoval/a, Vám děkuji.

Jitřenka Zvelebilová

1. Jste?

- a) muž
- b) žena

2. Do jaké věkové kategorie patříte?

- a) méně než 25 let
- b) 26 – 30 let
- c) 31 – 45 let
- d) 46 – 50 let
- e) 51 – 55 let
- f) více než 55 let

3. Jaká je délka Vaší odborné praxe v souvislosti s výkonem profese ředitele / ředitelky mateřské školy?

- a) méně než 1 rok
- b) 1 rok – 5 let
- c) 6 – 10 let
- d) 11 – 15 let
- e) 16 – 20 let
- f) 21 – 25 let
- g) více než 25 let

4. Je ve Vaší mateřské škole zajišťována bezpečnost a ochrana zdraví?

- a) ano
- b) ne

5. V jakém vztahu provádíte zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví ve Vaší mateřské škole?

- a) ve vztahu k zaměstnancům
 - b) ve vztahu k dětem
 - c) ve vztahu k zaměstnancům, dětem a popř. dalším osobám, které se nacházejí v budově mateřské školy
 - d) v žádném vztahu
 - e) v jiném vztahu, uveďte:
-

6. Kdo ve Vaší mateřské škole zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví, popř. plnění úkolů v prevenci rizik?

- a) nikdo
 - b) sám ředitel / ředitelka mateřské školy jako způsobilá / odborně způsobilá osoba
 - c) interní odborně způsobilý zaměstnanec mateřské školy
 - d) externí odborně způsobilý zaměstnanec
 - e) jiná osoba, uveďte:
-

7. Podle čeho je bezpečnost a ochrana zdraví je ve Vaší mateřské škole zajišťována?

(možnost uvedení více možností odpovědí)

- a) dle platných právních předpisů (zákonů, nařízení vlády a vyhlášek)
 - b) dle interních normativních aktů (řádů, směrnic, smluv, předpisů, plánů apod.)
 - c) dle platných norem / standardů
 - d) dle jiných ustanovení, uveďte:
-

- e) bezpečnost a ochrana zdraví v naší mateřské škole není zajišťována

8. Z jakých konkrétních legislativních předpisů při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví ve Vaší mateřské škole primárně vycházíte?

(možnost uvedení více možností odpovědí)

Uveďte:

9. Zajišťujete ve Vaší mateřské škole bezpečnost a ochranu zdraví nad rámec zákonů, nařízení vlády a vyhlášek formou interních normativních aktů?

- a) ano, zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví je pro mne prioritou
- b) ano, snažím se o to
- c) ne, plním jen základní požadavky stanovené zákonem

d) ne, bezpečnost a ochranu zdraví nezajišťuji

10. Jak postupujete při tvorbě interních normativních aktů týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví?

Uveďte:

11. Jakou povinnou dokumentaci v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví ve Vaší mateřské škole ze zákona zpracováváte?

(možnost uvedení více možností odpovědí)

Uveďte:

12. Jakou dokumentaci v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví ve Vaší mateřské škole zpracováváte nad rámec zákonných požadavků v podobě interních normativních aktů?

(možnost uvedení více možností odpovědí)

Uveďte:

13. Myslíte si, že je bezpečnost a ochrana zdraví ve Vaší mateřské škole zajišťována dostatečným způsobem?

a) ano

b) ne